

TERRASZ=BUDAPEST

Utazás a kivirult eszpresszók tarka világában

A pesti ember ezen a tavaszon újra kiül a terraszokra. Tavaly ezt alig engedhette meg magának. A FÁKLYA elindult, hogy szemlét tartson felettük.

Minden terraszon, kivétel nélkül közel ülnek egymáshoz az emberek és mindenki, mintha csak éppen pillanatnyilag tartózkodnék ott. Azután sokáig meg sem mozdulnak. Az övőhelyek és táborok hozzászoktattak minket ahhoz, hogy eltűnjünk körülöttünk olyanokat, akiket fenntartás nélkül utalunk. A sok változás az ideigleenség állandóságára tanít. Ülünk le néhány terraszra, közel a szomszéd asztalhoz. Néhány percre csupán, a műfaj törvényeit követve.

Az ostrom után a város súlypontja az agyonbombázott Belvárosból az aránylag ép Andrassy-út környékére terelődött. Természetes, hogy itt vannak a legforgalmasabb eszpresszók is. Mindegyik előtt vidám nádszékeken, vidám ruhákban az örökszép pesti nők, velük a jóval kopottabb, jóval kevésbé vidám férfiak. Mégis, mindegyik terrasz más jellegű zárt világ, alig változó törzsvendégekkel, akik ragaszkodnak a megszokott asztalukhoz.

A *Mocccá*-ban, de főleg a *Brasil*-ban például valóságos közelharc folyik a régijogú vendégek között egy-egy „jó” asztalért. A közönség a szó igazi értelmében vegyes. Megfordul itt aktív minisztertől kezdve, életfogytiglani színinövendékig mindenféle ember.

A kisasszonyok mindenkit személyesen ismernek.

— Csak nem bámulom egész délután a társbérletem mérges arcát, mondja a szöke Ilinek a finom idős néni, aki olyan pontosan jelenik meg négy órakor, mint azelőtt a kötődélutánon. Négy gyermeke közül egy sem jött vissza, kinek kössön?

A délutáni lapok munkatársai vagy tizenötön ülnek a kis asztalka

körül. A villámgyors Irénke mégis pontosan tudja, kinek hozzon habot a duplafeketéjére és ki issza szódával a szimplakeserűt.

A szomszédvár, a *Rosemary* terraszán nincs ilyen zsúfoltság. Azok: az elegáns helyiségnek kávéházi árai vannak. Amikor az infláció alatt megnyílt, ez nem játszott szerepet. Akkoriban óriási feltűnést keltett, hogy uriaszonyok vették fel a rendeléseket a konjunktúra császáraitól és a volt szépségkirálynő mártírral főzte a feketét. A császárokból azóta maximum pártkorifeusok lettek, a volt szépségkirálynőnek újból jól megy és már csak mint vendég jelenik meg. Az uriaszony fogalmát nemsokára már szózárral a kezünkben fogjuk tisztázni, viszont a *Rosemary* finom, kedves kiszolgálóhölgyei: tanítónők és ügyvédek változatlan mosollyal látják el munkájukat.

A nagymezőutcai szórakozónegyed törzsvendégei a színházak és mulatók tagjai sorából kerülnek ki. A „*Kávésarkot*” csak „*Töröknek*” hívják. Tulajdonosáé, Pichmichian uré volt Budapest első kávéfőzője. Még mindig áll a József Attila utcában és viseli egy vadonatúj iparág első patináját: ha lehetséges az ilyesmi, hát akkor az eszpresszók e doyenje: egy régimódi eszpresszó. A nagymezőutcai leányvállalat csöppnyi terraszán viszont már modern szelek fújják a színes szemüvegcsodákban napozó délutáni vendégeket.

Ugyanezek délelőtt a túldoldalon süttetik magukat. A *Kis Malom*, a Vörös Malom gyermeke és itt hajtja fel két próba között, a pulthoz támaszkodva feketéjét Bulla Elma, Turay Ida és Ursula kisasszony, a mulatók csillaga. És itt ütötte fel tanyáját az átfüthetetlen helyiségek helyett a téli hónapokban a Fáklya szerkesztősége. Itt kitűnően volt mindig fűtve. El is neveztük a helyiséget „*Kismeleg*”-nek.

Az egyik asztalnál, németes ki-ejtéssel beszélnek a hölgyek: berlini emigránsok, vagy tizenkét éve. Hazamehetnének, de inkább itt üldögélnék egy kicsit, az eszpresszóterraszon. Még vagy úgy két évtizedig. Lelkes pestiek ezek az örök emigránsok, néha a kávégőz is elősegíti az ilyesmit.

A *Művész*-ben csupa színész. Dayka Margit itt tanyázik társaságával. Ha esik az eső, a telefon alatti asztalhoz ül. Ha valaki telefonálni akar, szépen felkel és vár. Eszébe nem jutna máshova ülni.

Az Arizona mulatóból csak az *Arizona eszpresszó* van nyitva. A tükrök felnagyítják a piciny helyiséget és kivilágítanak a terraszra. A kerekmosolyú Ursula itt is feltűnik. Általában rengeteg olyan vendége van a pesti terraszoknak, aki eleven cáfolata annak a fizikai törvénynek, hogy egy test egy időben csak egy helyen lehetséges. Ő egy időben több helyen lehetséges. Most itt tárgyal az Adlonban, de ugyanakkor a Tip Topban is feltűnik a Szent István-körúton.

Az *Adlon* talán az egyetlen zenés eszpresszó Pesten. Olyan átmenet a cukrászda és a mulató között. Nappal is hangulatvilágítása van. Törzsvendégei párocskák, akik már kinöttek a fagylatozók boxából. Viszont nem minden asztalnál látható egy-egy szandálos pesti lány a fiujával — némelyiknél két fiu ül. Csinos, jól öltözött fiuk.

Aki viszont a *Tip-Top* terraszán megállapítja, hogy ki kivel ül, az egy terrasz-szakértő. Itt ugyanis annyira az ember, hogy az asztalok összefolynak. A szomszédban Beöthy Baba eszpresszójában kevesebben ülnek. Pedig kitűnő a kávéja, viszont a székei versenven kívül a legkényelmetlenebb ülőalkalmatosságai városunknak.

Amikor néhány évvel ezelőtt az első fehér kerti székeket kitétték

a Vörösmarty-téri *Gerbeaud* elé, az intézményszámba menő zserbókisasszonyok azt hitték, hogy menten leesnek a japán tányérok a kirkatokban. De lassan megszokták: ők is, a vendégek is. A *Gerbeaud* publikuma alig változott azóta, hogy Medgyaszay olyan szépen énekelt róla. Mindig lesznek szépasszonyok, akik szépen öltözködnek és szép lányok, akik szépen akarnak öltözködni. Csak mindig mások fizetik a számlákat.

Vasárnap délután személy szerint is ugyanazok a vendégek. Csak egy árnyalattal vannak rosszabbul öltözve és azelőtt hétköznap jártak. A fáradt mosolyú „grófné” például csak délelőtt ugrott be egy aperitifre. Most ezt nem teheti, mert társalkodónő az új nagyr nejenél. De vasárnap délután szabad. Mint a többi háztartási alkalmazott. Vajjon oda invitálná-e az asztalához az asszonyát? ...

Este lesz, amikor a Dunaparttra érünk. A *Hangli* söröző, a *Bristol* és a többi terrasz zsúfolt. Itt-ott idegen beszéd, Dunhillszag és egy-egy szokatlan szabású ruha: lassan meginduló idegenforgalmunk első fecskéi: jugoszláv ujságírók, román művészek, az angol Board of Trade képviselői.

A *Dunakorzó-kávéház* egyik sarkában magános, idősebb úr. Kesztyűben. Mereven bámulja az elsüllyedt Lánchidat és a Vár vakon tántorgó ablakait. A horpadt kupola mesterséges patináját igazíva nemefitette tragikus végzele.

A Vár látkepe lassan eltűnik az est sötétkéjében. A dunaparti terraszok lassan kiürülnek. A kesztyűs úr is feláll. Elsétál a Petőfi-tér felé. Ott, a kis *Paradiso* előtt még sokan vannak.

— Maradhatunk még egy kicsit, holnap szabadnapos vagyok, mondja a csíkospullóveres lány. A társa bólint, rendelnek még egy szimp-lát. Egy forintért.